

Γραφείο Συνδέσμου της Ελλάδος στην πΓΔΜ Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

Σκόπια, 25 Σεπτεμβρίου
2017

Δελτίο οικονομικής και επιχειρηματικής επικαιρότητας

No. 6

Περιεχόμενα

- Προβλέψεις για την πορεία της οικονομίας της πΓΔΜ: αισιοδοξία Υπουργού Οικονομικών – αναθεώρηση επί τα χείρω πρόβλεψης ΔΝΤ για ανάπτυξη – διατήρηση σε βαθμίδα BB- από Standard & Poor's
- Αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης οικονομίας πΓΔΜ το δεύτερο τρίμηνο 2017
- Άμεσες Ξένες Επενδύσεις σε πΓΔΜ το Α' εξάμηνο 2017: μείωση σε σχέση με αντίστοιχο διάστημα 2016
- Παρουσίαση Προγράμματος κυβέρνησης πΓΔΜ για την οικονομική ανάπτυξη
- Σημαντική μείωση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από κρατική εταιρεία πΓΔΜ 'ELEM'
- Δηλώσεις αρμοδίου για την οικονομίας Αντιπροέδρου της κυβέρνησης της πΓΔΜ περί αλλαγής μοντέλου χρηματοδότησης της κατασκευής φωτοβολταϊκών σταθμών

Προβλέψεις για πορεία οικονομίας πΓΔΜ: αισιοδοξία Υπουργού Οικονομικών - αναθεώρηση επί τα χείρω πρόβλεψης ΔΝΤ για ανάπτυξη - διατήρηση σε βαθμίδα BB- από Standard & Poor's

Στο πλαίσιο συνέντευξης τύπου με αντικείμενο τον απολογισμό του έργου των πρώτων εκατό ημερών της κυβέρνησης Zaen στον τομέα των οικονομικών (17 τ.μ.), ο Υπουργός Οικονομικών της πΓΔΜ, D. Tevdovski ενημέρωσε ότι τα δημοσιονομικά έσοδα δείχνουν σημάδια βελτίωσης. Σύμφωνα με τον D. Tevdovski, σε χρονικό διάστημα εκατό ημερών η κυβέρνηση προέβη στην περικοπή των μη παραγωγικών δαπανών, στην αναθεώρηση του προϋπολογισμού, στην αύξηση του επιπέδου διαφάνειας στη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών μέσα από την εισαγωγή ευρωπαϊκών προτύπων και πρακτικών, στην προβλεπόμενη επιστροφή του οφειλόμενου ΦΠΑ στους εξαγωγείς και στην αύξηση του βασικού μισθού στα 12.000 δηνάρια (περί τα 200 ευρώ). Ο Υπουργός σημείωσε, επίσης, ότι η κυβέρνηση δεν σκοπεύει να εκδώσει ομόλογο με ρήτρα ευρώ, μέχρι το τέλος του έτους και ότι θα συνεχίσει να βασίζεται στην εγχώρια αγορά για δανεισμό. Ερωτηθείς σχετικά με το ενδεχόμενο αναθεώρησης της πρόβλεψης για αύξηση του ΑΕΠ κατά 2,2%, το 2017 - υπό το φως των πρόσφατων στοιχείων για αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης - 1,8%, το δεύτερο τρίμηνο τ.έ. - ο D. Tevdovski απάντησε ότι δεν αναμένει ότι θα υπάρξει ανάγκη αναθεώρησης, δεδομένου ότι τα μηνύματα που λαμβάνει από τα πιο πρόσφατα στοιχεία για την πορεία της οικονομίας, είναι θετικά.

Από πλευράς του, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) ανακοίνωσε ότι αναθεωρεί επί τα χείρω την εαρινή πρόβλεψή του για την ανάπτυξη της οικονομίας της πΓΔΜ, το 2017, περιορίζοντας την αρχική του εκτίμηση από 3,2% σε 1,9%.

Παρά, πάντως, τον αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης του δεύτερου τριμήνου, ο οίκος αξιολόγησης Standard & Poor's διατήρησε το αξιόχρεο της πΓΔΜ στη βαθμίδα BB- με σταθερή προοπτική, εκτιμώντας ότι η πολιτική κατάσταση

σταθεροποιείται μετά τον σχηματισμό κυβέρνησης και ότι προοπτικές για την οικονομία της χώρας είναι θετικές.

Αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης οικονομίας πΓΔΜ κατά το δεύτερο τρίμηνο 2017

Η οικονομία της πΓΔΜ κατέγραψε, το δεύτερο τρίμηνο τ.έ., σύμφωνα με τα δημοσιευθέντα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της χώρας, αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 1,8%.

Η πρωτική πορεία του ΑΕΠ οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στη μεγάλη μείωση της κατασκευαστικής δραστηριότητας, η οποία τα τελευταία χρόνια αποτελούσε κινητήριο μοχλό για την ανάπτυξη της οικονομίας της πΓΔΜ. Ο εν λόγω κλάδος παρουσίασε μείωση της τάξης του 17,3%, συνεχίζοντας την πρωτική τάση από το προηγούμενο τρίμηνο τ.έ.. Αντιστοίχως, αρνητικά κινήθηκαν οι κτηματομεσιτικές υπηρεσίες (-2,6%) και η μεταποίηση (-1,6%). Αντιθέτως, αύξηση σημείωσαν ο πρωτογενής τομέας (4,1%), το εμπόριο και οι υπηρεσίες εστίασης (3,9%), οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (1%) και οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (1%).

Αναφερόμενο στα ως άνω στατιστικά στοιχεία, το Υπουργείο Οικονομικών της πΓΔΜ απέδωσε την επιβράδυνση της οικονομίας της χώρας στη διακοπή των έργων οδικών υποδομών, λόγω παρατυπιών στην εκτέλεσή τους, κατά τη χρονική περίοδο της προηγούμενης κυβέρνησης.

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ) σε πΓΔΜ το Α΄ Εξάμηνο 2017: μείωση σε σχέση με αντίστοιχο διάστημα 2016

Η εισροή Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην πΓΔΜ κατέγραψε, το πρώτο εξάμηνο τ.έ., μείωση της τάξης του 49,5% σε σχέση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα πέρυσι (στοιχεία Κεντρικής Τράπεζας πΓΔΜ). Το συνολικό ποσό των ΑΞΕ στη χώρα ανήλθε σε 99,82 εκ. ευρώ, από 197,57 εκ. ευρώ το πρώτο μισό του 2016.

Στην πρώτη θέση μεταξύ των χωρών προέλευσης ΑΞΕ κατατάσσεται η Αυστρία, με 27,39 εκ. ευρώ, ενώ έπονται ο Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες με 20,58 εκ. ευρώ, οι Βερμούδες με 15,64 εκ. ευρώ, η Γερμανία με 11,18 εκ. ευρώ και το Λουξεμβούργο, με 10,74 εκ. ευρώ.

Η Ελλάδα βρίσκεται στην 7^η θέση της σχετικής κατάταξης, με το σύνολο των ελληνικών επενδύσεων στην πΓΔΜ, κατά το πρώτο εξάμηνο τ.έ., να ανέρχεται στα 2,86 εκ. ευρώ, γεγονός το οποίο συνιστά σημαντική αύξηση σε σχέση με πέρυσι, εάν ληφθεί υπ' όψιν ότι το σύνολο των ελληνικών ΑΞΕ στην πΓΔΜ, το 2016, ανήλθε σε 0,96 εκ. ευρώ (στοιχεία ροών).

Όσον αφορά στην τομεακή κατανομή των ΑΞΕ στην οικονομία της πΓΔΜ, η μεγαλύτερη συγκέντρωση σημειώνεται στους τομείς των υπηρεσιών με 27,26 εκ. ευρώ (27,3% επί του συνόλου), των ορυχείων και λατομείων με 23,19 εκ. ευρώ (23,2% επί του συνόλου) και του εμπορίου με 19,67 εκ. ευρώ (19,7% επί του συνόλου). Αξιοσημείωτη είναι η πτωτική πορεία των ΑΞΕ στον τομέα της μεταποίησης (-65,41 εκ. ευρώ), ο οποίος είχε συγκεντρώσει, το 2016, το μεγαλύτερο μερίδιο από τις εισερχόμενες ΑΞΕ (106,95 εκ. ευρώ σε σύνολο 358,46 εκ. ευρώ).

Παρουσίαση Προγράμματος κυβέρνησης πΓΔΜ για την οικονομική ανάπτυξη

Ο Πρωθυπουργός της πΓΔΜ, Z. Zaev και ο αρμόδιος για την οικονομία Αντιπρόεδρος της κυβέρνησης, K. Angjushev παρουσίασαν στις 14 τ.μ., στο πλαίσιο συνέντευξης τύπου, δέσμη μέτρων για τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης, η οποία κατέγραψε μηδενικό ρυθμό, το πρώτο τρίμηνο και αρνητικό ρυθμό (-1,8%), το δεύτερο τρίμηνο τ.έ..

Η ανακοινωθείσα δέσμη μέτρων έχει ως στόχο, σύμφωνα με τον Πρωθυπουργό της πΓΔΜ, την ενίσχυση των επενδύσεων από αλλοδαπούς και εγχώριους επιχειρηματίες και την αύξηση των εξαγωγών. Διέπεται, δε, από έξι βασικές αρχές: την αποσύνδεση του επιχειρείν από πολιτικές επιρροές, τη διαφάνεια στην άσκηση πολιτικής, την εξασφάλιση ισότιμης μεταχείρισης σε εγχώριους και αλλοδαπούς επιχειρηματίες, τον συντονισμό στην εφαρμογή βιομηχανικών πολιτικών, την αποτελεσματικότητα στην άσκηση πολιτικής και τη συνεχή μέτρηση των αποτελεσμάτων της ασκούμενης πολιτικής.

Η δέσμη μέτρων για τη στήριξη της ανάπτυξης βασίζεται σε τρεις πυλώνες: (α) Προσέλκυση πρωτογενών ('greenfield') επενδύσεων και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, (β) ενίσχυση εξαγωγών και (γ) υποστήριξη Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων. Βασικές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή μίας επιχείρησης στο πρόγραμμα είναι, πρώτον, τα έσοδά της να κινούνται ανοδικά και δεύτερον, να μην έχει προβεί σε μειώσεις προσωπικού για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Για τις εταιρείες που θα πληρούν τις εν λόγω

προϋποθέσεις, οι ενισχύσεις θα λαμβάνουν τη μορφή απευθείας κρατικών επιδοτήσεων ανάλογα με τις επιμέρους κατηγορίες κριτηρίων.

Η δέσμη μέτρων για τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης θα τεθεί σε δημόσια διαβούλευση τις επόμενες δύο έως τρεις εβδομάδες, με συμμετοχή επιχειρηματικών, επιστημονικών και πανεπιστημιακών φορέων.

Σημαντική μείωση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από κρατική εταιρεία πΓΔΜ, 'ELEM': ενδεχόμενη αδυναμία κάλυψης καταναλωτικών αναγκών το 2017

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην πΓΔΜ αναμένεται να σημειώσει σημαντική πτώση, το 2017. Σύμφωνα με δηλώσεις του Γενικού Διευθυντή της κρατικής εταιρείας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ('ELEM'), D. Minoski, σε συνέντευξη τύπου, η εγχωρίως παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια αναμένεται να περιοριστεί το τρέχον έτος στις 3.600 GWh. Όπως σημείωσε ο νεοδιορισθείς D. Minoski, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην πΓΔΜ κινείται πτωτικά για περισσότερο από μία δεκαετία, καθώς από 6.510 GWh, το 2006, μειώθηκε σε 5.113 GWh, το 2013 και σε 4.300 GWh, το 2016. Εφόσον επιβεβαιωθεί η ως άνω πρόβλεψη για το 2017, η εγχωρίως παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια θα είναι κατώτερη των καταναλωτικών αναγκών, οι οποίες εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 4.000 GWh.

Ο νέος Γενικός Διευθυντής της 'ELEM' επέρριψε την ευθύνη για την αρνητική αυτή εικόνα στην προηγούμενη διοίκηση της εταιρείας, η οποία, όπως παρατήρησε, δεν προέβη στις απαραίτητες ετήσιες εργασίες συντήρησης των θερμοηλεκτρικών μονάδων στο Μοναστήρι (REK Bitola), ενώ λειτούργησε τις μονάδες υδροηλεκτρικής ενέργειας στα όριά τους, με αποτέλεσμα η στάθμη των διαθέσιμων υδάτων να είναι κατώτερη του προβλεπόμενου επιπέδου για την ασφαλή και σταθερή συνέχιση της λειτουργίας τους.

Όσον αφορά στην οικονομική διαχείριση, όπως σημειώθηκε στην συνέντευξη τύπου, οι τραπεζικές καταθέσεις ύψους 17,8 εκ. ευρώ της 'ELEM' θα πρέπει να διατεθούν για τις απαραίτητες εργασίες στα θερμοηλεκτρικά εργοστάσια και στην εξόρυξη λιγνίτη, καθώς και για την κάλυψη των πιθανών εισαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας τον χειμώνα τ.έ..

Δηλώσεις του αρμόδιου για την οικονομία Αντιπροέδρου της κυβέρνησης της πΓΔΜ για αλλαγή μοντέλου χρηματοδότησης της κατασκευής φωτοβολταϊκών σταθμών

Ο αρμόδιος για την οικονομία Αντιπρόεδρος της κυβέρνησης της πΓΔΜ, K. Angjushev επιβεβαίωσε, με πρόσφατες δηλώσεις του στο πλαίσιο εκδήλωσης του εδώ Γραφείου της USAID για τις επενδύσεις στην καθαρή ενέργεια, την πρόθεση της κυβέρνησης να μην εφαρμόσει, στο εξής, το μοντέλο του υποστηρικτικού μηχανισμού των εγγυημένων σταθερών τιμών (feed-in-tariffs) για την κατασκευή φωτοβολταϊκών σταθμών.

Ο ως άνω υποστηρικτικός μηχανισμός θα αντικατασταθεί, σύμφωνα με τον Αντιπρόεδρο Angjushev, από ένα μοντέλο επιδοτήσεων, βάσει του οποίου η εταιρεία που θα ζητά τη χαμηλότερη κάθε φορά επιδότηση, θα αναλαμβάνει και την κατασκευή του εκάστοτε φωτοβολταϊκού σταθμού. Επιπλέον, το κράτος θα εξασφαλίζει την ύπαρξη των απαραίτητων υποδομών, όπως την κατασκευή κατάλληλων δρόμων για την πρόσβαση στο σταθμό.

Όπως ενημέρωσε ο K. Angjushev, ακολουθώντας το προαναφερθέν μοντέλο, η κυβέρνηση της πΓΔΜ σχεδιάζει την κατασκευή ενός μεγάλου φωτοβολταϊκού σταθμού 30-40 MW και τριών έως τεσσάρων μικρότερων σταθμών 5 έως 7 MW σε κρατική γη χαμηλής αξίας.